

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelműben.	Szerkesztőség és kiadóhivatal	A hirdetések árszabálya:
Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.	BUDAPEST,	A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 3 krajczár (6 fillér) fizetendő.
Elnözetési ár: egész évre frt 3.—	Szentkirályi-utca 28b. sz. a.	Egyéb hirdetéseknek:
Kérve nem küldünk vissza.	(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)	egész oldal ... frt 16.— negyed oldal ... frt 4.— fél oldal ... " 8.— nyolcad oldal ... " 2.—
		A 30 kr. helyegilletéket a hirdető fizeti. A díjak előre befizendők a Szent-István-Társulatnál.

Délután	
honnán	
v. Budafok	
v. Hatvan	
v. Berlin, Ruttká	
Konstantinápoly	
Gyékényes, Pécs	
Lemberg, Kassa	
London, Páris, Bécs	
Kolozsvár, Arad	
Graz, Fehring	
v. Bicske, N.-Kamizsa	
Hatvan	
Brassó, Kolozsvár	
Győr	
v. Bécs, Graz	
Brassó, Arad	
v. Belgrád, Eszék	
Berlin, Ruttká, Szerecs	
Fiume, Zágráb, Pécs	
Staniszlau, M.-Sziget	
v. Róma, Fiume, Zágráb	
v. Munkács, M.-Sziget	
Kassa, P.-Felka	
Bécs, Graz, N.-Kamizsa	
Berlin, Ruttká	
N.-Szeben, Gyula	
Fehérvár	
v. Trieszt, Fiume	
v. Munkács, Kassa	

A kath. tanítók tanulógyermekének internátusa.

Időnkint föl-fölvetődik a tanítói internátusok ügyének kérdése.

A közszólok szeretettel veszik a tollat kezükben, tanügyi lapjaink pedig, épen az ügy érdekében, készséggel adnak helyet minden e tárgy körében mozgó cikknek; mi pedig mindannyian kapva-kapunk minden újabb eszmén, a mely e terepen fölmerül. Hogyne, hiszen ez a kérdés nagyon közelről érdekel bennünket. Regi vágyunk, nagy reményünk menne a valósággal teljesedésbe.

Csak hogy az eddigi fölvetődött eszme, — bár mindegyike több-kevesebb lelkesedéssel szól az eszme valószínűségéről, — mégis a gyakorlati alkalmazás szemüvegén nézve, nem állhat ki a kritika keresztülrét. Mindegyikében több a szeretet, a jóakarát, a lelkesedés, mint a megvalósítás gyakorlati tényeinek fölöröslésében való lelkesedés!

A gyakorlatiasabb irány felé való törekvés azonban ma, úgy látszik, komolyabb is és gyakorlatiasabbunk ingerkező.

Bizonyos nembinómság, nemtörődömseg, sőt olyszori várakozás tartott bennünket fogva, melynek nyomán az a him reményünk elődött bennünk, hogy majd mások lépnek a mi érdekünkön a sorompóba.

Pedig igaz az: segíts magadon és ... ha látják mások a ti hecsületes iparkodástokat, nem maradnak el fillereikkel, hogy benneteket támogatassanak.

Megint tehát, gyakorlatiasabb és komolyabb is az irány ma, a mely a törekvéseket jellemzi. Jóllehet azért, mert a várakozó álláspontot föl-adul, vagy mert más terepen az ezen irányú sikeres eredmények buzdítanak bennünket?!

Ami a dologra nézve mindenestre melles, bármely körülmény szolgál is számunkra indító okuláns, — a fő csupán az, hogy helyes legyen az út, a melyre léptünk és helyesek az eszközök, a melyekkel a cél érdekében sikra szállunk.

Az állami tanítók országos egyesülete a közoktatásügyi minisztertől kívánja, hogy internátusokat létesítsen; a borsodmegyei általános tanítóegylet megyei internátusokat akar; a délvidék iparos-szövetkezete máris állított föl internátust. Kaloecán a kaloecai érsek jótékonyágából s a tanítók buzgóságából; Váczott Csarólszky József kanonok lelkes tevékenysége következtében már áll föl a tanítók gyermekének internátusa. Továbbá tudunkkal Beszterezén, azután a veszprémi és erdélyi, egri egyházmegyékben is állandóan újdós mozgalmakkal tartják ében az internátusok nemes eszméjét; más irányban pedig «Magyar Asztaltársaságoktól» stb. várják a segítséget.

A «Magyar Asztaltársaságok» révén úgy számítanak segítségre, hogy az úgynevezett «törzsasztalok» gyűjtő-perselyeket helyeznek el, a melyekbe a befolyt összeg fordítatnak e célra.

A gyűjtésnek eme legfőbb említett módja a külföldön is, különösen Németországban, divatos; hogy azonban itt minálunk mennyiben vezet ez eredményre, — meg nem mondható; csupán sejthetünk egyet-mást és a mit így a sejtés után megtudunk, az nem valami vigasztaló.

A mi társadalmunk annyi minden oldalról van igénybe véve és megterhelve, hogy szinte görnyed bele; legalább ezt az állítást halljuk úton-útfélen hangoztatni. Pedig ez nem igaz! Mert ez nem egyéb hazug amitásnál. Valaki kiejtette ezt a hangzatos frázist s a tömeg fölkapta és adja tovább szájról-szájra.

A szegény «Mentők» néhány ezer perselyükben alig pár száz forintot tudnak csak nemes céljuk istápolására összeperselyezni; a szegény iskolásgyermekek számára fölállított perselyek üresek; nemkülönbön üresek a vakok stb., nyomorultak számára elhelyezett gyűjtő-szekrénykék is. Hát kérdem most már, hol van itt a nagy áldozatkészség, meg a társadalom kimerültsége?! Itt nem hazug frázis ezek után annak hangoztatása, hogy a nagy «társadalom mennyire igénybe van véve?!»

Délután	
honnán	
Palota-Ujpest	
Bukarest	
Palota-Ujpest	
Páris, Bécs	
Palota-Ujpest	
Nagy-Maros	
Szolnok, Czegled	
Esztergom	
Palota-Ujpest	
Bécs, Zsolna	
Palota-Ujpest	
Temesvár	
Orsova, Temesvár	
Palota-Ujpest	
Nagy-Maros	
Lajosmizse	
Bécs	
Berlin, Zsolna	
Esztergom	
Osztende, Bécs	
Szolnok, Czegled	
London, Páris, Bécs	
5 kitérőbe.	
Esztergom	
Esztergom	

Mi azonban mindennek dacára ne adjuk föl a reményt s dolgozzunk annak érdekében, hogy a kath. tanítók tanuló-gyermekei számára, vagy még inkább árvái részére teljesen ingyen, vagy csekély díj befizetése mellett internátusokat létesítsünk, hol lakással, étellel, sőt ruházattal is siessünk segítségükre.

Hogy pedig ne csak szót pazaroljunk, róla mutatunk itt egy szenális eszmére, a melynél csak az a szív nemesebb, a melyben ez az eszme megfogant.

Napjainkban páduai szent Antalnak tisztelete indul. — a keresztény katolikusoknál. — örvendetes virágzásnak.

A csodatevő szent tiszteletére itt is, ott is állítanak föl perselyeket, hogy a nép körében a hit iránt való bizalom fölkelésében a vallásosságot, az ájtatosságot elesztgessék és föntartsák. Hogy ez mennyiben sikerül, kitetszik abból a körülményből, hogy a nép legalsó rétegetől kezdve, föl a középosztályon keresztül a legmagasabb körökig, mindenütt áldoznak szent Antalnak, a legigazabb hittel, bizalommal és szeretettel. Hogy pedig ez a hitbizalom és ez a szeretet mennyiben nyer kielégítést, nem czélom e helyen vitatni, szólnak arról kötetes munkák elég meggyőzően.

Az előbb említettem nemes szív megkapó eszméje páduai szent Antal csodatevőségéből meríti erejét.

A szent Antal perselyébe begyűlt összeg egy bizonyos hányadát, — az a nemes szív, — a pillanatnyi szükségben szenvedők nyomorának enyhítésére fordítja, a megmaradt többi részén pedig szegény és arra tanítógyermekeket (leányokat és fiúkat) taníttat középiskolákban és képezdelekben.

Szent Antal perselye pedig Isten végtelen irgalmasából gyűzi a föl-fölmerülő költségek fedezését.

Hat ugyan kelle-e ennél szebb gondolat, nemesebb szív és magasztosabb cselekedet? Feleljen erre kinek-kinek a saját szíve . . .

Ezért az igazán nemes gondolkozásra valló eszméért pedig szinte kötelességszerűnek érezzük reánk nézve, hogy a tanítók gyermekeiért szeretettel áldozó, Budapest, VII. ker. Erzsébetváros ezidei fötisztelendő plébánosa előtt tisztelettel és lelkesedéssel hajtsuk meg zászlónkat, a ki szerkesztőnk fölkerésére máris egy tanító lányának juttat szent Antal kenyereből, megfizetvén érte a kath. nőkepzőben a havi tápdíjat. Tehát ő az a nemes szív, a ki a plébániáján elhelyezett szent Antal perselyében összegyűlt adományoknak egy részén a tanítók különböző iskolákban elhelyezett gyermekeit és árváit nevelteti és a mellett számtalan szegénynek nyújt pillanatnyi segítséget.

Isten áldása legyen fáradozásán!

Mi pedig használjuk föl az eszmét és tegyük a mi gyermekeink érdekében a jövőben hatóvá.

Szent Antal pedig, a szegények közbenjárója, nagy szeretetével bizonyosan azon lesz, hogy ezt a papírra vetett eszmét ne hagyjuk közönyvel elveszni. Karoljuk föl teljes erőnkkel; és bizton

számíthatunk arra, hogy, — ha a plébános, a hívek lelki atyja, a nép tanítójával karöltve fáradozik azon, hogy a községben fölállított szent Antal perselyéhez járuljon a nép. — hát rövid időn fölállíthatjuk a kath. tanítók tanulóinak internátusát nemcsak Budapesten, de egyéb kisebb központokon is.

Franziországban egyes központok állanak fönn, a melyekbe időnként beszállítják a perselyekben összegyűlt pénzt, a mely összeg százczekre rüg.

Vajjon nem volna ez nálunk lehetséges?!

Említettem volt föntebb, hogy a társadalom nem adakozó és hogy csak puszta frázis annak hangoztatása, hogy több oldalról van igénybe véve. Ebből esupán annyi igaz, hogy kopogtatnak . . . de meg nem nyitják.

A szent Antal csodatevőségében vetett bizalom és hit azonban más elbírálás alá veendő.

Majdnem minden évtizedben más és más ájtatossági gyakorlat vetődik föl az Egyházban; most páduai szent Antal tisztelete vonzza a kebleket.

Mi sem leszen tehát természetesebb, minthogy az úgy is az erkölestelenség és vallástalanság útján haladó népet tévelygéséből fölrázzuk és megnyerjük őt a szeretetnek, a könyörületességnek. Nagyon alkalmas erre a *Szent-István-Társulat kiadványai közül a páduai szent Antal csodatevő tetteit tárgyazó apró füzetkiadás*; természetes azonban, hogy e tekintetben a plébános és a tanító tehetnek legtöbbet.

Föl tehát a munkára!

Itt fönt a központban, a míg egyrészt állandóan tesszünk szóval és tettel az ügy érdekében, addig másrészt nem mulaszthatjuk el tollal is szolgálni az ügyet.

Tisztelettel kérjük emélfogva a fötisztelendő plébános urakat és kartársainkat, hassanak mennél több helyütt oda, hogy szent Antal kenyere és az iskolákba adandó szent Antal gyermekei számára adakozzanak.

A viszontlátásra!

Czike Imre.

«Mivel fogjuk biztosítani a kilencszázados magyar katolikus népiskola jövőjét?!»

Néhány éve, hogy hazánk nemzeti és állami lételének ezeréves fönnállását ünnepeltük. Büszke öntudattól dagadt e szép napokban keblünk annak érzetében, hogy mi is az ezeréves dicső multtal dicselkedő magyar nemzet tagjai vagyunk. És im, a jövő 1900-ik évvel újra oly évforduló előtt állunk, a mely történelmi nagyjelentőségénél és a magyar nemzet egész lételére messzire kiható fontosságánál fogva, a milleniumi ünnepségekkel egy sorba méltóan sorakozik. Ezen a magyar nemzet jövőjét biztos alapokra fektető és nemzeti életünkben új korszakot nyitó esemény: *a magyar katolikus Egyház, a katolikus világ látható feje, a római pápa által történt nyilvání-*

elvétele és magyar nemzetünknek a kato-
likus Egyház közösségébe való fölbetelének kilencz-
százados évfordulója.

Hogy ezen tény hazánk és nemzetünk jövőjére
mily befolyással volt; hogy a katolikus vallás
folytatólag nemzetünk erkölcsi és érzelmi világára és
egész politikai életére mily áldásos kihatással
volt, azt hazánk multját az igazság világánál
kutató történetíróink rég kimutatták és az ítélet,
amint azt biboros egyháznagyunk egy nevezetes
alkalommal kifejtette, csak egy lehet, hogy:

«Kard szerezte e hazát, — de a kereszt tartotta
fenn.»

Oh! ne gondoljunk arra, mi történhetett volna
hazánkkal, mily történelmi következményeket és
részvételeket vonhattak volna maguk után a
rég állapotok, — áldjuk a népek hatalmas Istenét,
hogy oly apostoli férfiakat adott hazánknak, kik
elődeinknek az igaz hit tanait nyújtva, nemzetünk
új életre neveltek.

Miön így a magyar katolikus világ, a magyar
katolikus Egyház kilenczszázados évfordulójának
megünneplésére készül, nekünk katolikus nép-
tanítóknak is ott kell lennünk. Igen, ott kell
lennünk és részt kívánunk az ünnepből, mert
hisz a magyar katolikus Egyház kilenczszázados
főmállásában a magyar katolikus népiszkola
és általában a magyar katolikus népoktatás
ügyének kilenczszázados lételet is ünnepe-
lünk. Mert *szent Istrán*, első dicső apostoli kirá-
lyunk rendelete szerint: «Minden templom mellé
iskola álltassék!»

De méltóan ünnepelni csak akkor fogunk, ha
a mult virágzó hitélete fölött érzett benső örö-
münk mellett a jövő felé is irányítjuk tekintetün-
ket; gondolkozzván és elmélkedvén a katolikus
vallásos életet biztosító föltételekről.

Valamint a messze multban a térítés és taní-
tás nagy munkájában a templom és az iskola
voltak azon helyek, a hol szent hitünk magvai
elhintettek; a hol a katolikus meggyőződés
esetű elvetettek és a honnét az igaz vallásos
élet melege sögázzott ki: úgy a jövőben is e két
belyre vár a nagy hivatás, hogy a *katolikus*
erőlem és élet forrásai legyenek.

Nekünk hatolikus tanítóknak a föladatunk,
hogy megmutassuk az utat, jelöljük meg az
utat, a melyen jövőre a magyar katolikus
népiszkolának haladnia kell, hogy föladatának,
melynek szolgálatában áll, megfelelhessen.

Mivel fogjuk biztosítani a kilenczszázados ma-
gyar katolikus népiszkola jövőjét?! Ez a kérdés.

A magyar katolikus népiszkola jövőjének
első föltétele az, hogy hitfelekezeti katolikus
népiszkolánkat úgy mint a kilenczszázadon át, a
távol jövőben is megtartsuk és megvédjük. Erre különösen
napjainkban nagy szükség van, mivel az iskolák
államosításának törekvése még mindig megvan.
Pedig, ha valaha, úgy korunkban nagy szükség
van a hitvallásos iskolára; iskolára, a mely *vallás-*
os szellemben neveljen; *vallásos* szellemben

vezesse a gyermeket és ifjút, hogy ezek az éle-
tük meg ezer kísértésével szemben erősen meg-
álljanak. Mert aggódva tapasztaljuk nap-nap után,
hogy mennyire szűnik a hit; mennyire gyengül
a vallásos élet; mennyire növekedik a közöny
az égi dolgok iránt és mennyire jutottunk az
élet megbeesülésében; a vagyon és közbizton-
ság; a jellem, erény és becsület terén.

Szomorú, nagyon szomorú képet lehetne fes-
teni a jelenkori társadalom ijesztő *vallás-erköl-*
esős hanyatlásáról.

És im, már halljuk az ezt eredményező okok
között, pedig nem az utolsó helyen, az iskola
hatását emlegetni. Azért nagyon is időszerűen
hangzott el az intelem: «Eddig, és ne tovább!»
«Vissza az Istenhez!»

Nagy föladat vár e korszellemet átalakító mun-
kában a család, iskola, Egyház és a nagy társa-
dalomra is, mert jól mondja Eötvösünk: «Érzem,
hogy egy világot könnyebben építhetünk föl rom-
jaiból, mint a hitet, ha egyszer elveszett szívünkben».

És ha látjuk, hogy minden felekezeti mily szí-
vósan, mennyi erővel és kitartással védi iskolá-
ját, jól tudván, hogy: «a kié az iskola, azé a
jövő», akkor mi, a kik kilenczszázados multtal
dicsőkedő iskolaügyünkre tekinthetünk vissza, a
mely hosszú időn át a hármass jelszóval: «Isten,
király, haza.» egyedül az ember földi és földön-
tuli boldogulását szolgáltuk, már ez évszázados
történelmi jog alapján is kívánhatjuk, hogy ősi
intézményünket; a magyar katolikus népiszkolát,
mint a vallás és hazafiság védővárát, senki ne
bántsa, sőt annak fejlesztését, föladatának minél
tökéletesebb betöltését előmozdítsa, elősegítse.

Pozsony.

Mihalicska János.

(Folytatása következik).

A «Honalkotás» című olvasmánynak tárgyi kezelése.*

Mielőtt a föntebbi tétel gyakorlati kidolgozásá-
hoz fognék, nem mulaszthatom el, hogy úgy az
olvasmány-kezelés fontossága, valamint az arra
való előkészületről is röviden meg ne emle-
kezzenem.

Sokan vannak, kik az olvasást még napjaink-
ban is öncélnak tekintik; pedig szerintem az
nem egyéb, mint a művelődés előmozdításának
egyik eszköze.

És ki vonná azt már mai nap kétségbe, hogy
a művelődés előmozdításában a szerény igényű
népiszkolának nincs szerepe?

Igen is van, még pedig nagyon is fontos sze-
repe; mert első sorban is a népiszkola van
hivatva arra, hogy a művelődés irányának alap-
ját a kedély- és szívképzéssel megvesse.

Igaz, hogy a kedély- és szívképzésnek a tulaj-

* L. A Mócsy-Petrovác-Schultz-féle Második Olvasó-
és Tankönyv. Egyik év, 78. l. 36. olv.

donképeni hitoktatás képezi és veheti meg az alapját, de viszont az is kétségbevonhatlan igazság, hogy minden tantárgy, de különösen az olvasmány-kezelés az, mely nagyon is fontos szerepet játszik a kedély- és szívképzésben.

Ez állításon megvilágítására álljanak itt Schultznak a következő szavai: «Minden olvasmány egy kincsbánya, csak leljenek is alkalmas munkásra, ki e kincseket kellően értékesíteni s azokat legszebb fényükben ragyogtatni képes legyen».

Azt hiszem, hogy ebből önkényt következik az is, hogy az olvasmány-kezelés a néptanítónak legfontosabb, legnehezebb s így a legtöbb ügyeséget föltételező teendőihez tartozik.

Mídon az eddigiekben az olvasmány-kezelés fontosságára vonatkozó szerény nezezteimet előadtam, de mielőtt még az olvasmány gyakorlati tárgyalásába bocsátkoznék, szükségesnek velem, már az első pontban is jelzett ígéremhez képest, az olvasmány-kezelésre való mikénti előkészületről is röviden szólni.

A kezelendő olvasmányt mindenképp előkezünk gondosan áttanulmányozni, úgy, hogy annak minden egyes részét, vagyis szakaszát ne csak ismerjük, hanem annyira elsajátítsuk, hogy azt összefüggőleg és rendszeresen elő is adhasuk. Ezenkívül gondolkodjunk annak egyes kifejezésein, hogy miképp fogjuk az ezeknek megfelelő fogalmat a gyermek lelkében kifejteni és állandósítani, hogy tanításunk a gyermek jövő életére is kihasson. Hogy pedig ezen fontos cél elérésünk, igyekeznünk kell ismereteinket megfelelő szakkönyvekből föltüntetni és kibővíteni. Állapítsuk meg az olvasmány gondolatmenetét, vagyis tervezetét; nemkülönben a szempontot (cél) is, melyet úgy az anyagi, mint különösen az alaki képesséssel elérni akarunk. Végül az olvasmány tartalmához képest állapodjunk meg arra nézve is, hogy közlő, kérdező vagy váltakozó tanalakat fogunk-e használni s hogy a nyelvoktatás, illetve fogalmazás czéljából miféle nyelvgyakorlatokat fűzhetünk az illető olvasmányhoz.

Nem hallgathatom el e helyen, hogy kifejezést ne adjak azon szerény véleményemnek, miszerint úgy a reáltartalmú, mint a kedély- és szívképző olvasmányoknál is, a nyelvoktatás, illetve nyelvgyakorlatok helyett, fogalmazási anyagul inkább az olvasmány tartalmának, vezérszavak segítségével való leírását tartom szükségesebbnak; mivel ily módon a közölt ismereteket sokkal jobban állandósíthatjuk s ezáltal megvalósíthatjuk azon módszertani elvet is: «tanítás az életnek».

Azt hiszem, hogy az osztatlan népiskolák számára szerkesztett Mócsy-Petrovác-Schultz-féle olvasókönyvek érdemes szerzői előtt is e czél lebegett akkor, midőn az olvasmányok végére az apróbb betűkkel nyomtatott kérdéseket fölvettek.

Fegyvernek.

(Folyt. köv.)

Petrarovits Imre.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A Rozsnyó-egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület Jászó-tornai egyesült esp. tanítóköre ez őszi gyűlést folyó évi november hó 8-án Komjátiban, reggeli 9 órakor kezdve tartja meg: a mire a főtisztelendő plébános és n. t. alapító, tiszteletbeli, pártoló és rendes tag urakat s az érdeklődő közönséget van szerencsém meghívni. Targysorozat: 1. Első gyakorlati tanítás: a tizedestörtek szorzása az elemi népiskola V. osztályában. Előadó: Galik János. — 2. Második gyakorlati tanítás, az elnök által erre fölkért valamelyik egyesületi tag által, szabadon választott tantárgyból. — 3. A tanulók elbocsátása után a gyakorlati tanítások megvitatása és a bemutatott módszer fölötti eszmecsere. — 4. Megnyitás. — 5. A tavaszi gyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesítése. — 6. A pénztárosok jelentései és az összes tagsági díjaknak befizetése, mely czélból a gyűlés tíz perczre fölfüggesztetik. — 7. Folyó ügyek. — 8. Beszámoló jelentés a Losonczon f. évi szeptember 20—21-én tartott évi rendes közgyűlésről. Tartja: Fedor János e. i. főjegyző, a kör képviselője. — 9. A folyó évi k. munkák bírálatbizottságának jelentése. — 10. Értekezés: «Az ismétlő- és gazdasági-ismétlő-iskoláról». Fölolvasó: ***. — 11. Könyvismertetés. Előadó: Tóth G. — 12. Az egyházmegye területén létesítendő tanítók gyermekei internátusa alapítóje megszerzési módzatainak részletes megbeszélése. — 13. A jövő tavaszi gyűlés helye és idejének meghatározása és az előre bejelentendő gyakorlati tanítás és értekezések előjegyzése. — 14. Indítványok. A midőn a t. tag urakat teljes számban megjelenni kérem, kartársi és hazafias üdvözléssel vagyok Jászón, 1899. október 22. *Tóth Géza*, elnök.

Meghívó. A Nagy-Tapolcsány vidéki róm. kath. népevelők egyesületének 1899. évi november hó 7-én Nagy-Tapolcsányban a «Korona» vendéglő termében megtartandó közgyűlésére a tagok tisztelettel meghívattak. Nagy-Tapolcsány, 1899. okt. 24-én. *Szeesány Vilmos*, egyesületi elnök.

Meghívó. Az alsófehérmegyei róm. katolikus tanító-egyesület folyó évi november hó 8-án Gyula-Fehérvárott a róm. kath. elemi iskola helyiségében tartja őszi gyűlést; erre a tagokat és a tanítástgy barátait tisztelettel meghívja Gyula-Fehérvárott, 1899. október 27. *Az elnökség.*

EGYESÜLETI ÉLET.

Gyűlés Hevesen. Október hó 19-én érdekes lappal töltötte meg a hevesi alsó róm. kath. tanítói járáskör történetét. A szokatlanul szép számban megjelent egyesületi tagokban mintha egészen más vér vibrált volna, mint egyébkor; lelkes hangulat, termékeny vitaközlési hajlandóság jelei ültek az arczokon. *Puchlin Kázmér*, kerületi alesperes, a járáskör elnöke, ennek a lelkes hangulatnak a hatása alatt olyan megnyitó beszédet tartott, hogy a parlament elnöke is megirigyelhette volna. No, de *Bagi Imre*, a tanítói kör érdemekben gazdag jegyzője, sem maradt jegyzőkönyvével hátrább az eddigieknek, megjegyzés nélkül, elismeréssel hitelesítvén azt. Egyebekben a gyűlés lefolyását a következőkben adom: Az egri egyházmegyei főtanfölgyelőségnek leirata értelmében az országos róm. kath. tanítói központi bizottság által megvitatásra ajánlott tételek a gyűlésen beható eszmecsere tárgyát képezték és kimondatott, hogy a járáskör az egyes kérdéseknél elfoglalt álláspontját annak idejében a központnak tudomására hozza. Az új tagok bemutatása után jegyzőnek újlag *Bagi Imre* hevesi tanító, pénztárossá *Hevesi József*, hevesi kath. tanító lett megválasztva. Találékonyaságáról híres és mindnyájunk által szeretve tisztelt elnökünk, *Puchlin Kázmér* alesperes úr, mivelhogy kezéhez a gyűlésen való fölolvasásra értekezés ez alkalommal nem adatott be, — megmentendő az ülés meddőségét, — a maga dolgozatát olvasta föl «A gyermekek vallásérkölesi nevelése» czímmel. Hogy ez a dolgozat fölül áll minden

kritikán, mutatta az is, hogy minden egyes hozzászóló a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg róla, s az abban foglalt eszméket mindenki örömmel tette magáévá. Gyenes Pál pelyi plébános, az indítványok során szövegezte a «Nepiskolai Tanúgy»-nek Egerben föllátható «Tanítók Háza» ügyében megindított dícséretreméltó törekvését. Elénk színékel esetelte szóló a járáskör elött az eszme nagy horderejét s annak meleg pártolására hívta föl a tagokat. Több pártoló hozzászólás után a gyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy az ügyet magáé teszi, önkénytelen adakozásra kész, sőt jegyzőkönyvi kivonaton fölszólítani kívánja a testvér-egyesületeket is az eszme körül való tömörülésre. (A följajánlott összeget s az adakozók névsorát alább közlöm.) Ezután *Vecserán Lajos* erdőtelki tanító terjesztette elő indítványát. Nevezetű rámutatott arra a közismereti tényre, hogy a «Nepiskolai Tanúgy» szerkesztője, — nem kielégítő pártolás folytán, — súlyos anyagi veszteséggel kénytelen a lap szerkesztésétől visszavonulni, pedig két év leforgása alatt nemcsak hű maradt programjához, hanem a tanítóság érdekeit igyekezett mindenkor előmozdítani, vedelni. Példa erre az Egerben létesítendő «Tanítók Háza» kérdése és sok más üdvös eszme, melyek e lap hasábjain napvilágot láttak. Az egész egri főegyházmegye római kath. tanítói testületére homályt vetne, ha a lapjával szemben tönkálló szolidaritását ily semmitmondóan dokumentálná ország-világ előtt, azért, — míg nem késő, — ajánlá indítványozó, hogy a gyűlés két bizottsági tagját, névszerint: *Bakó Miklóst* és *Szabó Istvánt* bízta meg azzal, hogy az egri központi római kath. tanítói gyűlés alkalmával e tárgyban fölszólaljanak, a lap szerkesztőségét maradásra bírják, az anyagi és erkölcsi támogatás mikéntjére néve javaslatot tészenek, esetleg a kinaikozó legjobb expedienst elfogadassák. Az indítvány elfogadott. Kisebb jelentőségű ügyek lebonyolítása, az elnök zárbeszéde után kedélyes banket következett, melyen annyi szellemes töst hangzott el, mint még eddig soha. — Az Egerben létesítendő «Tanítók Háza»-ra adakoztak: Puchlin Kázmér esperes 5 forintot, Gyenes Pál plébános 10 frtot, Vass József plébános 10 frtot, Enekes János plébános 4 frtot, Zudar Sándor plébános 4 frtot, Danderer Ferenc plébános 4 frtot, Csonth Béla plébános 5 frtot, Vincze Flórián k. tanító, Török Antal tanító, Vizes Endre tanító, Rozmaring J. h. tanító, Kovács Viktor tanító, Duhopolszki Bertalan tanító, Alberti J. tanító, Cséka Tihamér tanító 1-1 forintot, Hevesi József kántor-tanító 3 frtot, Bagi Imre 1 frtot, Török István 1 frtot, Csenki Jenő, Nagy Gyula, Várallyai József, Szabó István tanítók 50-50 krt. Összesen: 57 frt. Közi: *Vecserán Lajos*.

A «balassa-gyarmatvidéki római kath. népnevelők egyesülete» október hó 19-én tartá meg évi közgyűlését Balassa-Gyarmaton a nenzeti iskola helyiségében. A majdnem teljes számban (közel 120) megjelent tagok 9 óráig ümepélyes szentmisét hallgattak. A gyűlést pont 10 órákor Erhardt Viktor karanessági esperes-tanfölgyelő és egyesületi elnök nyitotta meg igen magas irodalmi nivón álló beszéddel, ostorozván a szocialdemokrácia káros hatását s megjelölven az ellene alkalmazandó óvszereket, mik e szókban összpontosulnak: hit, remény, szeretet; — Isten, király, haza! s a kötelességek igaz, hű teljesítése és a vallás-erkölcsös alapon nyugvó tiszta hazaszeretet.

A nagy lelkesedéssel fogadott elnöki megnyitó után nyomban fölvastatott a jegyzőkönyv s az Tóth Lipót és Szepessy kartársak hozzászólása után hitelesített. Majd Stibló István dejtári fötanító, a hármastagú bíráló-bizottság elnöke, olvasta föl a beérkezett pályamunkákról való egyesített bírálatot. Ebből kitűnt, hogy két föltre négy pályamunka érkezett be. Tekintve mindannyi szakavatott kidolgozását, minden munka egyenlően felhívást jutalmaztatott. A jelíges levelek fölbontása után a jutalom így oszlott meg: Horváth Erzsébet volt vadkerti, jelenleg pásztori tanítónő kapott 15 koronát, Berta István szécsényi fötanító 15 koronát, Szokoly István bussai kántortanító 30 koronát. Közkívánatra pályamunkájukat fölvasták: Berta István és Szokoly István,

a mely fölvastásokat a közgyűlés köszönettel jutalmazta. A jövő évre kidolgozandó tétélek az alábbiak lettek: a) «A félénk és lassú fölfogású gyermekekkel szemben mily eljárást kell tanusítani a tanítónak?» b) «Mit tehetnénk önmagunk erejéből önmagunk, családunk és árvaink érdekében?» A tétélek kitézése után fölvastattak az elnökséghez érkezett kegyelmes főpásztori leiratok s egyéb megkeresvények, melyek után Szokoly István ismertette az orsz. kath. tan. önségely tervezetét s vele kapcsolatban a «Kékkői római kath. tanítókör» idevonatkozó indítványát. Beható eszmecseré után, melyben Szepesi és Berta tagtársakon kívül még többen is részt vettek, a közgyűlés egyhangúlag kimondotta, hogy egy «Országos kath. tan. önségely» megalakítását üdvösnék és szükségesnek tartja, a netán alakuló gyűlésre kész kebeléből hat (három egyházi és három világi) képviselőt kiküldeni. És egyszersmind az összes katolikus tanítói egyesületeket fölhívja a társulásra az «Önségely» minél hamarabb létesíthetése érdekében. Majd Köteles István pénztárnok terjeszti be évi jelentését, mit a közgyűlés tudomásul véve, neki a fölmentvényt megadta. Szokoly István a Szent-István-Társulat tankönyv-kiadványait ismertette, melyekből a Társulat által küldött ajándék-példányokat az iskola-igazgató urak közt szétosztotta. A közgyűlés pedig az alábbi indítványt fogadta el egyhangúlag: «Az egyesület egyházi és világi tagjai erkölcsi kötelességüknek tartják, hogy valamint már eddig, de ezentúl még inkább összes tanszükségleteiket egyedül és kizárólag csakis a Szent-István-Társulatnál szerzik be; egyszersmind kimondják, hogy Ember Károly «Falusi Iskolások Olvasó- és Tankönyvé»-t még ez évben minden iskolába behozzák s ezentúl csakis ezt használnak, a melyet egy rövid tekintetre is megismerettek.» Több tárgy nem lévén, az elnök úr keneteljes zárószavai után a pápai Hymnus elénekülésével a gyűlés véget ért. Az emelkedett hangulatban távozó tagok a Tóth-féle vendéglőbe gyűltek össze társasbédre, honnan azon édes öntudattal tért ki-kí haza kedves családjá körébe, hogy ismét olyan nap telt el, melynek emléke sokáig marad még szívünkben. *Tudósító.*

IRODALOM.

Phononimikai előgyakorlatok az olvasás és írás tanításához. Irta: *Czukrász Róza*. Ifjabb Nagel Ottó kiadása. Ára 2 korona. E tárggyal foglalkozó összes pedagógusok véleménye megegyezik abban, hogy a kezdő, fejletlen gyermek érzékszerveit fokozatosan haladó gyakorlatokkal kell előkészítenünk a tulajdonképeni írásra és olvasásra. Azon előgyakorlatok, melyek a látás- és kéz ügyesítését célozzák, az eddigi kezelés mellett is igen kedvező eredményekre vezettek, míg a másik részt, t. i. a hangoztatási gyakorlatokat, melyek az olvasásra képesíthették volna növendékeinket, teljesen eljuttattuk. Nem hibás mulasztásból, hanem mert a megoldáshoz igen magas színvonalon álló mértéket alkalmaztunk. A mi tanításunknak már hangoztatási gyakorlatok folyamán két nagy hibája volt. Egyik, hogy ezen gyakorlatokat elemző hangoztatással kezdtük, a mely értelmi működés egyfelől a gyermek lelki erejét meghaladja, túlterheli, másfelől a hangoztatás legfőbb kellékét, a mássalhangzók tiszta kiejtését még ott is, a hol beszédszervünk megengedné, lehetetlenné teszi. A másik hiba az, hogy nem tudtuk a hangot valamely érzékelhető jelhez kötni s ennél fogva a hangok összevonása sem sikerülhetett. Ezeket a hiányokat vélt segíteni szerző föntemlitett művével, melynek egyik alapvető eszméjeül a franczia Grosselin elvét fogadja el.

Ez eszme abban áll, hogy a gyermeknek mozgásra, eselekvésre, játékra, utánzásra való hajlamait tekintetbe véve, egyes, a természetben előforduló hangokat utánozta s minden hangot egy olyan megfelelő kézmozdulattal köt össze, mely a hanggal bizonyos eszmekeapcsolatban áll.

Szerző szerint megfoghatatlan könnyűséggel jutnak a gyermekek a jelek birtokába, melyek segítségével a legeszményibb s a hangoztató módszer elméletének legmegfelelőbb módon végezhetik a hangoztatás mindkét-nemű gyakorlatait.

Ezek a jelek később a betűalakokkal is összeköttesbe hozva, azok fölismerésére vezetik a gyermeket s mindaddig segítik s támogatják az olvasás első fokán, míg abban teljes jártasságot szereznek.

A könyv elméleti része szerző eljárásának indokolását foglalja magában s azok rendkívül kedvező nyilatkozatait, kik e módszerrel már kísérletet tettek. A gyakorlati rész, habár vázlatosan, de teljes tájékozást nyújt a kiviteire, mely ezeiből a könyvhöz öt falitábla van mellékelve.

A ki szerzővel s esekély számú, de lelkes híveivel együtt érzi, hogy jelen módszerünk nem tökéletes, hogy azt a helyes pedagógiai elveknek s a humanizmus követelményeinek megfelelően alkalmazni lehet, vegye kezébe e könyvet s ha gyakorlatilag foglalkozik vele, meggyőződhetik arról, a miről abban annyian tanubizonyosságot tesznek, hogy e módszer legközelebb áll a gyermek egyéniségéhez. Tiszteletben tartja a természet s az emberszeretet törvényeit s innen származik meglepő gyakorlati sikere.

Mezei Virágok. Elbeszélések, írta Szokoly István. Ára 2 korona. Kapható szerzőnél Bussán (Nógrádm.).

Irodalmunk vallás-erköletes irányú elbeszélésekben épen nem mondható szegénynek. A legjobb nevű írók műveivel találkozunk e téren, melyek a legmesszebb menő igényeket is kielégítik. Mindennek dacára azonban, ha egy sikerült mű kerül ki a sajtó alól, mely bár szűkebb keretben, egyszerűbb köntösben, de ugyanazt a célt kívánja szolgálni, a mit a hason irányú nagyobb szabású művek szolgálnak, t. i. az Istenbe vetett erős hitet tiszta vallásos érzés és nemes erkölcsök magvait hinteni el az emberi szívekbe, úgy azt mindig a legmelegebben kell üdvözölnünk. Ilyen sikerült műnek tartom én Sz. föntjelezett művét, mely nemrég hagyta el a sajtót, hogy utat törjön magának, sajnos, azon nagyon kevesek szívéhez, a kik az igazi jó könyveket keresik s azok olvasásában élvezetet és kellemes szórakozást találnak. Szokolyt már rég ismerjük mint tehetséges pedagógiai író, ki szakékkéivel, a nevelés-oktatás körébe vágó tárca-közleményeivel előkelő helyet vívott ki magának a katolikus tanügyi irodalom terén; igazán azonban a szóban forgó 14 esimes kis elbeszélést tartalmazó kötetéből ismerjük meg őt, melynek minden egyes sora írói hivatottságra vall s arra enged következtetni, hogy szerző még sok jeles műveeskével fogja javára ajánlotta föl. Már ezért is megérdemli, hogy művét a kath. tanítóság minél nagyobb pártfogásban részesítse s annak az olvasni szerető közönség körében minél nagyobb propagandát készítsen. Cs. Várkony, 1899. október 24. Erdődi Ferencz.

VEGYESEK.

A bitoros hercegprímás a tanítókhöz. Walter Gyula dr. apát-kanonok, főtanfőügyelő, fölíratban fejezte ki Vaszary Kolos bitoros hercegprímás előtt névünnepe alkalmából az esztergomi főegyházmegye tanítóságának hódoló üdvözlését. A tanítóság ezen üdvözlését a bitoros főpásztor igen kegyesen fogadta és a következő választ intézte Walter Gyula úrhoz:

Főt. Apát-Kanonok, Főtanfőügyelő Úr!

Örömmel vettem azon üdvözléseket, a melyeket az egyházmegyém területén működő tanítói

kar nevében névünnepe alkalmából kifejezésre juttatott.

Midőn a kívánatokért ezennel őszinte köszönetemet nyilvánítom, szívem mélyéből esdem a t. tanítói kar közhasznú munkásságára az ég legbővebb áldását.

Allandó jóindulatom biztosítása mellett maradok 1899. október 30-án. Kolos, m. k.

A Szent-István-Társulat ülése. A Szent-István-Társulat igazgató-választmánya október 31-én Zichy Nándor gróf elnöklete alatt ülést tartott. A gyűlésen első sorban *Kisfaludy* A. Béla alelnök tett jelentést az új társulati ház, a nyomda, a betűöntőde és könyvkötészet berendezéséről, melyek mind közel állanak a befejezéshez, sőt a nyomda rövid nyolczhónapi fönnállása után már is igen szép erköletes és anyagi sikerrel dicsekedhetik. A *Stephaneum* által kiállított könyvek, folyóiratok és újságok tipografiai szempontból úgy a nagyközönség, mint a szakértők legteljesebb elismerésével találkoztak s a katolikus írók és könyvkiadók nemesak a fővárosból, de a vidékről is sűrűn keresik föl megrendeléseikkel a Szent-István-Társulat egészen modern, a legjobb gépekkel és legszebb betűfajokkal fölszerelt könyvnyomdáját, minek következtében csak napok kérdése lehet a terjeszkedés és néhány újabb gép beszerzése. *Kaposi* József igazgató ezután jelentést tett a társulati kiadványokról, melyek sorában számos tankönyv van, továbbá ifjúsági iratok, ájtatossági könyvek és népiratok. Egészen új kiadványok: 1. *Mócsi-Petrovics-Walter*, Ötödik olvasókönyv. 2. *Dreiszigler-Számord-Szokoly-Rövé*, Olvasókönyv gazdasági és általános ismétlőiskolák számára. 3. *Ember* Károly, Katolikus falusi iskolások olvasó- és tankönyve. 4. *Németh* Gyula, A keresztény katolikus Anyaszentegyház rövid története. *Demény* Dezső, Erkölestan. 6. *Bodnár* Gáspár, A magyar nemzet története, a Magyar nép könyvtáranak VII. és VIII. kötete. 7. *Horváth* Károly, Vőfélykönyv keresztény katolikus vőfélyek számára. 8. *Farkas* Zsigmond, 5. Az ördög kelepcéje, vagyis: Ki találta ki a pálinkát (153. számú népiratka). 9. *Seress* Imre, A hitetlen, vagyis: Isten útjai beláthatatlanok (154. számú népiratka). 10. *Horváth* János, Méheszkedjünk (155. számú népiratka). 11. *Büttner* Lina, Nagy veteknek nagy az ára (156. sz. népiratka). 12. *Pintér* Kálmán, Magyar drámai mesék. 13. *Karácson* Imre dr., Szent Imre herceg. 14. *Büttner* Lina, Julianka (ifjúsági elbeszélés). 15. *Prónai* Antal, Kis barátainak. Versek, történetek. 16. *Kisfaludy* Z. Lajos, Misszió-könyv. 17. *Novák* Lajos, A bérnálás szentége. 18. Nagyasszonyunk szűz Mária. Ajtatos könyörgések gyűjteménye. 19. *Bartha* József dr., A Toldi-monda. (Irodalom-történeti tanulmány.) Az igazgató előterjesztése alapján a választmány kiadásra elfogadta *Professzka* Ottokár dr.: Gondolatok a századvégi hódolatnak s a magyar katolicizmus kilencszázados jubileumának ünnepére. *Haber* Lipót: Az Ur Jézus szülőöldjén és *Bán* Aladár: Az áhitat szárnyain című munkáit. Az utóbbi kettőt tagillelményül 1899-re. Nemkülönbön határozatba ment, hogy a *Katolikus Szemle* 1900 januárius elsejétől, júliust és augusztust kivéve, havi füzetekben fog megjelenni s hogy a *Társulat lehető rövid idő alatt Családi Regénytár* címmel új kötetes szépirodalmi vállalatot indít. Az igazgató végül az újonnan belépett tagokról, a végrendeleti hagyományokról, a társulati könyvtárnak küldött ajándékkönyvekről tett jelentést s ismertetette a pénztári és ügynökségi forgalmat, melyből kitűnik, hogy a Szent-István-Társulat jótékonyágát az idén is igen sok szegény iskolás gyermek élvezi, a mennyiben a már eddig ajándékkul szétosztott tankönyvek száma jóval fölülmadja a tizenötözetet.

Tanítói közgyűlés. A *Besztercebányai egyházmegye* területén lakó róm. kath. tanítók egyesülete szeptember hó 26-án tartotta rendes évi közgyűlését *Besztercebányán*. A tanítók s a tanügybarátok testületileg vettek részt aznap reggel 9 órakor a ngos *Machovich Izidor* egyházmegyei főtanfőügyelő s egyleti elnök által mondott

ifejezésre

te közszo-
esdem a
ra az ég

ett mara-

los, m. k.

zent-István-

-én *Zichy*

A gyűlésen

elentest az

könyvkötő-

nak a befe-

-tőnnállása

errel dicse-

-vekek, folyó-

-gy a nagy-

-ismerésével

ok nemesak

k föl meg-

-modern.

l felszerelt

-napok kér-

-tép beszer-

-tett a tár-

-s tankönyv

-vekek és nép-

-i-Petrovics-

-Számord-

-nos ismétlő-

-falusi isko-

-la. A ke-

-története.

, A magyar

-nak VII. és

-y keresz-

-Zsigmond,

-a pálinkát

-en, vagyis :

-ratka). 10.

-népiratka).

-ra (156. sz.

-mai mesék.

-4. *Büttner*

-mai Antal.

-*Iszafaludy Z.*

-alás szent-

-os könyör-

-oldi-monda.

-előterjesz-

-*Prohászka*

-atnak s a

-bileumának

-ööljén és

-mben hatá-

-o januárius

-füzetekben

-l *útó* alatt

-almi villa-

-épett tagok-

-lati könyv-

-st s ismer-

-ből kiténik,

-az idén is

-mennyiben

-vek száma

-gyházmegye

-szeptember

-rezebényán.

-ettek részt

-lor egyház-

-al mondott

szenatnisen, mely alkalommal az egyházi zene- és ének-
kar *Szentgyörgyi Sándor* székesegyházi karmester veze-
tése alatt igen szép zenémisést adott elő. Pontban
10 órákor a püspöki rezidencia dísztermében *Kölcsey*
*Hymnusa*nak a jelenlevők által történt hatásos elének-
lése után *Machovich Izidor* apát s egyházmegyei főtan-
felügyelő magas szárnyalású, eszmékben gazdag egyházi
és hazafias éneket szorgalmazó beszéddel nyitotta meg
a gyűlést. A tanügybarátok között ott láttuk *Réppály*
Mátyás zólyomi alispánt, *Petrásovics Endre* kir. tanfel-
ügyelőt, *Tomesányi Gyula* erdőtanácsost, *Kerner N.*
főbb leányiskolai igazgatót. A megnyitó-beszéd után
beszámolt a központi bizottság egy évi működéséről.
Az év közben megtartott központi bizottsági ülések jegyző-
könyvei fölolvastattak s az azokban foglalt határozatok
tárgyaltattak. *Hergely Adolf*, egyleti pénztáros, az egy-
leti pénztár állapotáról tett jelentést. Az egyleti könyv-
táros a könyvtár állapotáról s a tanszermúzeum elhelye-
zéséről számolt be. Az egyesület kebelében alakulandó
«Tápietzeti segélyalap» alapszabályai tárgyaltattak,
mely alapszabályok némi csekély változtatással elfogad-
tattak s megerősítés végett a püspök úr ő méltóságához
fölterjesztettek. A közgyűlés elhatározta, hogy hazánkban
a keresztény vallás terjedésének és a királyság alapítá-
sának IX. százados jubileumát lelkesen megünnépli.
Ezúttal ünnepély alkalmából *Szmetana József* znióváraljai
igazgató-tanító által indítványozott következő pályatétel
tűzött ki: «Mi jelentősége van a IX. százados jubileum
éneke a magyarországi katólikus népiszkolai tanügynek?»
mely pályatétel legjobb megfejtője 100 koronát fog
jutalmaztatni. Továbbá határozatot, hogy a kerületi
értekezletek, tekintettel a XIX. százados kereszténység
jubileumára, a körértekezleteket megelőző istentisztelet
Öltáriszentség kitétele alatt tartassék és annak végezté-
vel egészítő ima mondassék. Az értekezleteken pedig
a jubileum fontossága akár az elnöki megnyitóban, akár
pedig egy külön kijelölendő tag által méltattassék.
A közgyűlésre nézve határozatot, hogy azt a fenti
módon tartandó istentisztelet és magyar alkalmi szent-
beszéd előzze meg. A közgyűlést megnyitó elnöki beszéd
a jubileumra vonatkozzék és a tárgyalás során a pályá-
művek legjobbika fölolvastassék. A bíráló-bizottság be-
számolva a beérkezett pályamunkák megbírálásáról, a
neveléstani tétel («A jó katólikus jó hazafi is és miképen
kell e szilárd jellemet a gyermekekben fejleszteni?») meg-
fejtői közül első helyen *Petrószky Ferencz* garam-szent-
mihályi tanító, a második helyen *Bednarik József* osovai
tanítót jutalmazandónak mondta ki. A kertészeti tétel
«Mi oka annak, hogy vidékünkbeli népnél a kertészet
amire el van hanyagolva s a tanító miként segíthetne
e bajon?» legjobb megfejtője ez évben is *Hoboska*
János babaszéki tanító volt s a ki ezúttal is maga szá-
mára foglalta le a körmezei aranyat. A kath. tanítók orsz.
bizottsága által rendezendő, a föntjelzett ugyanoly értelmű
ünnepélyre a beszercebényai egyházmegye róm. kath.
tanítók képviseletében *Szmetana József* znióváraljai
igazgató-tanító és *Klein Jenő* beszercebényai tanító
lettek kiküldve. Több rendbeli indítvány tárgyalása s
elfogadása után a közgyűlés az egyházi elnök zájós élte-
tése mellett berekesztetett. A közgyűlés után a jelen-
levőket a püspök úr ő méltósága ebédvel tisztelte meg.
Szmetana Szaniszló, egyleti jegyző.

Hangverseny a tanítók gyermekeiért. A gyergyói
róm. kath. tanító-egyesület a «Tanítók háza» javára
Gyergyó-Szent-Miklóson, folyó évi november hó 4-én
tanítók által egybekötött dalestélyt rendezett a következő
műsorral: 1. Nagy ima-kar. Berecz Edétől. Görög Joachim
vezetés. mellett előadják helybeli műkedvelő hölgyek és
a tanító-egyesület tagjai. 2. Szép Gacs Ilona. Pósa Lajos-
tól. Szavalja Miklós Katinka szárhegyi tanítónő. 3. A vándor-
der. Schubert F.-től. Eneklí Simon Ádám tanító, zongó-
rán. Kiséri Jakab Józsefné ő nagysága. 4. Vihar alatt.
Külföntől. Szavalja Pál Albert alfalvi tanító. 5. Románz.
Népszövegei dalaiából. Eneklí a tanító-egyesület tagjai.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Turólukai államilag segélyezett kath. kántor-tanítói
állomásra *november 16-ig* pályázat hirdettetik. Fizetése :
400 forint és szép kert. Kántortanítói teendőin kívül
köteles köznapokon papnak a templomban segédkezni.
Kérvények *Láng Rudolf* esperes úrhoz Oturára küld-
endőek. 929 1—1

Sopornyára (via Szered) kath. tanítónő kerestetik.
Évi fizetés 300 forint és lakás. Pályázhatnak övö-
nők is. 939 1—1

Hegybányára (Hontmegye) okleveles róm. kath.
tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése : erdőkinestár-
tól 258 forint, egyéb címeken 182 forint, iskola fűtő-
sére 20 méter búkkfa. Tannyelv : magyar-tót. Kötelessége
(35 növendékből álló) III—V. fiú elemi-osztály s ismét-
lőköz vezetése. A folyamodványok nmélt. földművelés-
ügyi m. kir. miniszterre, mint kegyúrra címelvezve *folyó*
hó 20-ig *Litassy János* espereshez küldendőek Hegy-
bányára. 942 1—1

Egri érseki megye.

A **jaszladányi** róm. kath. népiskolánál egy nőtanítói
állásra pályázat hirdettetik. Jövedelem: 400 ft két köz-
pénzfizetés negyedévi előleges részletekben és 200 □öl
szántóföld haszonélvezete; ebben már a lakásbér és a
kertiletmény is benne foglaltatik. A megválasztottnak
kötelessége: az iskolaszék által kijelölt bármelyik osz-
tályt vezetni és az ismétlő-iskolásokat tanítani. Csak nők
pályázhatnak. A kik ezen állást elnyerni óhajtnak, kel-
lőleg felszerelt kérvényeket *november hó 15-éig* főtiszte-
lendő *Pászthy Gyula* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz
küldjék be. 934 1—1

Győri püspöki megye.

Szamódi (Tata mellett) iskolaszék osztálytanítói
állásra pályázatot hirdet. Fizetés 400 forint, 4 méter fa,
butorozott szoba. Kérvények *november 11-ig* *Kávik J.*
Géza plébánoshoz küldendőek. 937 1—1

A **kapuvári** (Sopronmegye) róm. kath. elemi fiú-
iskolánál egyik tanítónak állami tanítóvá történt kineve-
tetése folytán üresedésbe jött osztálytanítói állásra
pályázat hirdettetik. Évi fizetés : 400 frl, természetbeni
lakás, kertiletmény és fűtési átalány címen 20 forint.
Kötelessége egy osztályt vezetni, az ismétlő-tanulókat
kártyaival fölvalta oktatni és a kántori teendők min-
den ágában segédkezni. Felszerelt kérvények *november*
hó 15-ig nagys. *Németh János* iskolaszéki elnök úrhoz
küldendőek. *Kovács József*, főtanító. 933 1—1

Kalocsai érseki megye.

Az **adai** (Bács-Bodroghmegye) róm. kath. iskolaszék
a belvárosban egy ideiglenes és két szállási rendes
tanítói állásra pályázatot hirdet. A városi ideiglenes
állás javadalma a következő : a) évi törzsfizetés 500 frt
előleges havi részletekben Ada község házipénztárából ;
b) 100 forint lakpénz negyedévi részletekben ; c) a tan-
terem fűtésére és tisztogatására 30 forint ; d) ablak-
átalány 5 forint. Összesen 635 forint. — A két szállási
rendes tanítói állás jövedelme egyenkint : a) törzsfizetés
300 forint előleges havi részletekben, szintén Ada város
házipénztárából ; b) szabad lakás ; c) 3 kereszt lánccs
(2200 □öl szántóföld haszonélvezete, melynek váltásá-
díja 90 frt ; d) 50 forint fűtő- és írószeralány, mely
összegeből a tanterem is fűtendő ; e) 2 frt 50 kr. ablak-
átalány. Összesen 442 frt 50 kr. — Ezen javadalomért
tartozik a megválasztott tanító a népiszkolai törvény
értelmében a mindennapi és az ismétlő-iskolát vezetni.
A kellőleg felszerelt folyamodványok főt. *Matoss János*
ker. esperes-plébános úrhoz 1899. évi *november hó 14-ig*
Bács-Szent-Tamásra küldendőek. 932 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Szilágy-récei segédtanítói állomásra pályázat hir-
dettetik. Fizetés : évi 300 frt, évnegyedes utólagos rész-

letekben, Lakás, konyha, 2 öl tűzifa. Stólából 10 forint. Beiratási díjak: 12 forint. Fél-szerelt kérévények *Eszes Bela* plébánoshoz küldendők. Kraszna, Szilágy. 913 2-2

Nyitrai püspöki megye.

Alsó-Marikova (Trenésémegye) róm. kath. népiskolájánál tanítói állásra *november hó 9-ig* pályázat hirdették. Javadalma: 300 forint a hitközségtől, 100 frt államszegély, elegendő tűzifa, egy szoba, konyha, két kamra és kenyhaker. *Plébánia-hivatal.* 911 2-2

Az **also-porubai** (Trenésémegye) róm. kath. népiskolájánál tanítói állásra pályázat hirdették. Fizetése: hitközségtől 300 frt, államszegély 100 frt, esetleg 50 frt ötféves korpótlék. Hitnitanítás ezimen Roskoványi-alapítványból 40 frt. Egy mérő alá szántóföld, elegendő tűzifa. Lakása két szoba, konyha, istálló. Pályázhatnak magyar és tót nyelvben jártas okleveles tanítók. Pályázati határidő *november 20.* Pályázatok Missenbe, u. posta Trenésén-Teplicz, *Darva János* plébánoshoz, iskolaszéki elnökhöz intézendők. 935 1-2

Pécsi egyházmegye.

A pécs-egyházmegyei **nagy-konda-pusztai** római kath. tanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalma évi 300 forint, 2 szoba, konyha, éleškamra, pincze, istálló, 400 □ öl kert. Minden tanköteles (70 körül) után 40 kr. tandíj; 12 □ m. hasábfának megfelelő tüzányag, 2-3 malomfuvar. Helyszállítási költség fejében 25 frt. Pályázhat okleveles tanító, tanítónő, óvónő. Folyamodások a dombóvári róm. kath. plébánia-hivatal ezimére (*Tolna-megye*) *november 14-ig* küldendők. 943 1-1

A pécs-egyházmegyei **maszlony-pusztai** róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalma évi 300 frt, 2 szoba, konyha, éleškamra, pincze, istálló; 400 □ öl kert. Minden tanköteles (60 körül) után 40 kr. tandíj; 12 □ m. hasábfának megfelelő tüzelő; két-három malomfuvar; 1 darab marha- és 2 disznótartás. Pályázhat okleveles tanító, tanítónő, óvónő. Folyamodások a dombóvári róm. kath. plébánia-hivatal ezimére (*Tolna-megye*) *november 14-ig* küldendők. 944 1-1

Rozsnyói püspöki megye.

A kazári (Nógrádmegye) róm. kath. iskolájánál megüresedett másod-tanítói állomásra *november 16-ig* pályázat hirdették. Jövedelme 400 frt és lakás. *Grantner Antal* plébános, iskolaszéki elnök. 928 1-2

Rozsalehotai (Nógrádmegye) tanítói állomásra a «Népnevelő» 42. számában jelzett pályázat *november 15-ig* megüresedik. *Dívény* (Nógrádmegye), *Szokoloszkó Rozsa*, plébános. 938 1-1

Szatmári egyházmegye.

A csengeri (Szatmármegye) anyaegyházhoz tartozó **patyodi** fiókegyházban kántor-tanítói állásra *november hó 20-ig* pályázat nyitattik. Javadalom: 1. Két szoba, konyha, kamara, istálló, sertésöl, külön zöldseges és egy földnyi házi-kert. 2. 262 forint 15 krajczár készpénz. 3. Tandíj 30-36 forint ugyanannyi tanköteles után. 4. Párter 12-10 hl. búza. 5. Stóla 8-10 frt. 6. Kemény tűzifa beszállítva 8 □ méter. 7. Egy hold és 1335 □ öl szántóföld féltérme; ennek adóját a hitközség fizeti. Kérévények *Pály Ede* kerületi espereshez küldendők *Sarkóze*. 936 1-1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az **iváncsai** róm. kath. kántor-tanítói állással egybekötött terhek és illetmények. Kötelesség: I. VI. osztályú mindennapi és az ismétlő-iskolások minden külön díj nélkül való oktatása. II. Vasár- és ünnepnap délután az iskolateremben litániát, úgyszintén advent és nagybőjti időben a szokásos ájtatosságokat végezni. III. A helybeli temetéseknél segédkezni. IV. A hitközséget érdeklő mindennemű számadások és iratoknál a gondnoknak segédkezni. Illetmények: 1. A hitközségtől évi 300, azaz háromszáz forint. 2. Két hold (1100-ával) szántóföld haszonélvezete. 3. Nyolcz méter tűzifa, fele kemény, fele puha, beszállítva. 4. A kántori teendők végzéséért 150

forint a Koller-éle alaphól havi utólagos részletekben 5. Temetési stóla. Főnötteknél 50 kr., kisdedeknél 35 krajczár. Bueszuztató versenkinél 10 kr. Oklevél, keresztelési és működési bizonyítvány melléklendő. Folyamodások *Iváncsa* róm. kath. iskolaszékhez, a d. adonyi al-esperes írchoz (*Rácz-Almás*, Fejérmegye) intézendők. *Csongédy Gyula*, plébános. 930 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Gyaláni fiókegyház kántortanítói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelme: jó kétszobás lakáson, melléképületeken kívül, nem számítva korpótlékot, az 500 forintot meghaladja. Gyermekek száma 56, tannyelv magyar. Választás *november 20.* Csak okleveles pályázhat. Személyesen megjelenőnek előny adatik. Kérévények *Séidl Károly* espereshez küldendők *Göllébe*, Somogy. 931 1-1

A **pislis-marothi** róm. kath. templomban egy hétváltozatú orgona jutányosan eladó. Bővebbet *Fekete János* kántortanítónál *Pilis-Maróth* (Esztergomm.). 927

Egy római kath. vallású tanítójelölt, a ki már három évtől fogva jelesen működik, ajánkozik bárhova segéd- vagy osztálytanítónak. Megkeresések: «**Tanító 3**» czím alatt *Zala-Egerszegre* poste restatne intézendők. 940 1-1

Hohnann: II-ik hegedű iskolája 70 kr. — Czerny: heg. isk. 85 kr. — Manuel Dello: első heg. oktatás 70 kr. — Schumann Lieder-Album: 147 oldal szöveggel, zongorára 1 frt 10 kr. — Bethoven: Sonátinen, zong. 70 kr. — Bach: Toccata con fuga, zong. 70 kr. — Harmonium-isk. 1 frt. — Harmonium-Album, 100 transcriptions 1 frt 30 kr. — Harmonium-Album, más kiadvány 70 kr. — Orgona-iskola 80 kr. — Hat ünnepi praelodium 80 kr. — Hesse-Bach, vagy 100 prael. a 70 kr. — Hesse-Album, 77 drbbal, 2 frt 30 kr. — A practikus organista 2 frt. — Orgona-iskola 2 frt. — Nemes-ovics-organasz 1 frt 50 kr. — Lányi-féle 100 rövid gyakorlat és előjáték 1 frt 50 kr. — Batory-féle 8 praelodium 80 kr. Hat fuga 80 kr. Két pastorele 60 kr. Naszinduló 50 kr. Mind a négy szám egy kötetben 2 frt. — Négy elégia 80 kr. Két maszdal 60 kr. Szonata 1 frt. Mind a 3 szám egy kötetben 2 frt. — Harom prael. és fuga 80 kr. A reményhez 60 kr. Koncerto 1 frt. Mind a 3 szám egy kötetben 2 frt.

„HIRDETŐ SALON”

Budapest,
1. fehércsi-út 28.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Románia, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.